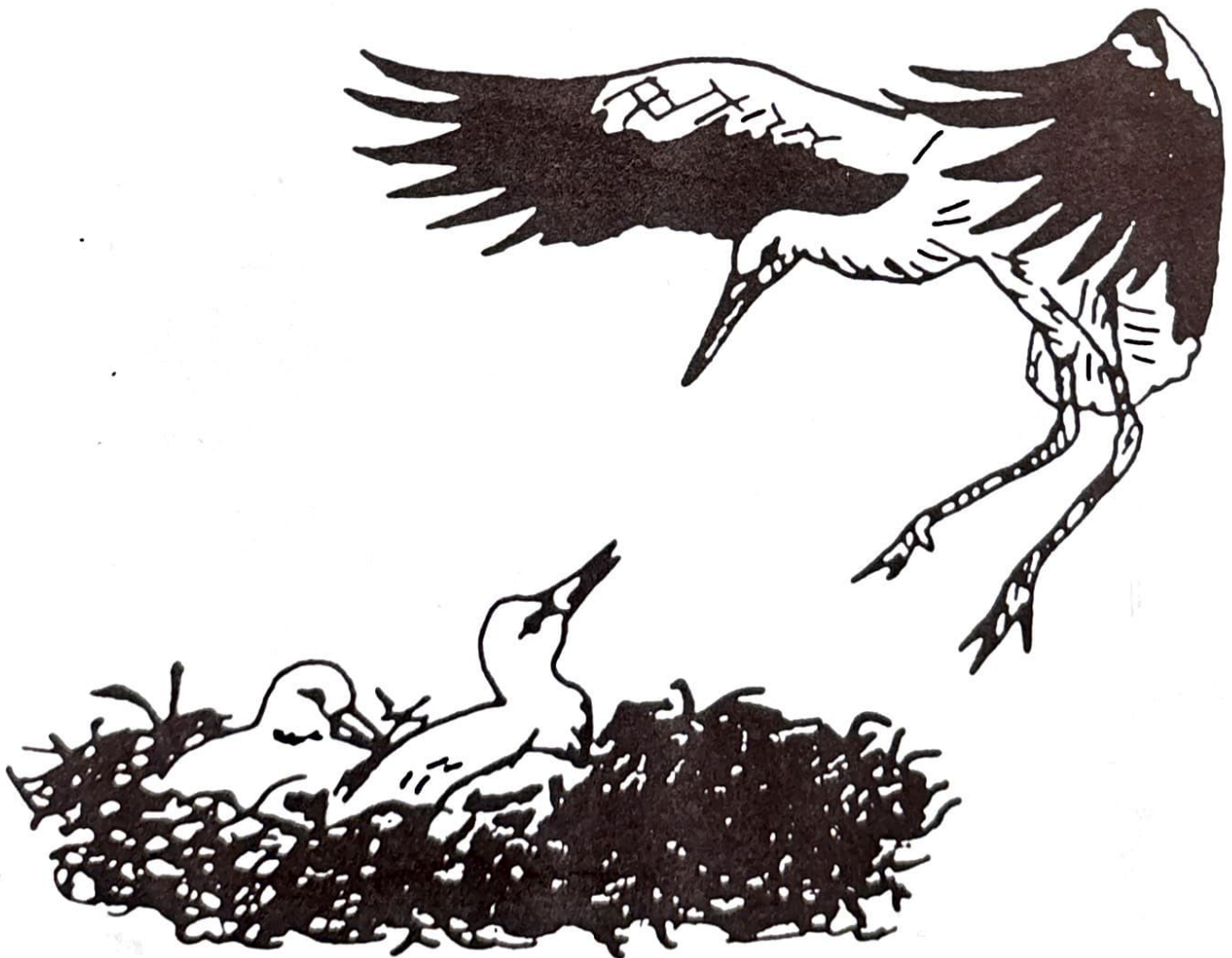

Jaarverslag

1989

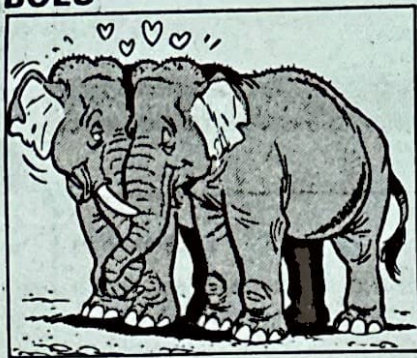
ooievaarsbuitenstation

„IT EIBERTSHIEM“

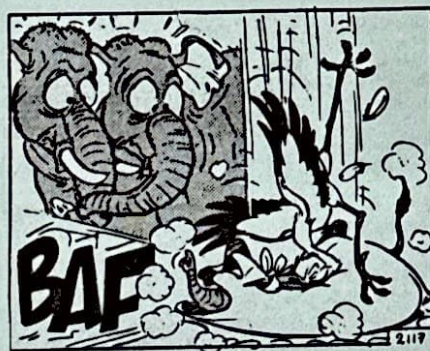

Eernewoude

BOES

Stork

Ooievaar =

RESTE OOIEVAARSVRIENDEN

Bij dezen doen wij U toekomen het jaarverslag van "It Eibertshiem" aangaande 1989, het tiende verslag sinds de opening op 8 mei 1980.

KANTTEKENING

De milieuproblematiek heeft wereldwijd een grote belangstelling. Met name geldt dat in ons dichtbevolkte Nederland. Hier is in nog geen 20 jaar tijd een uitgebreide milieuwet en regelgeving ontstaan, om de gevaren voor het milieu te voorkomen, te bestrijden of te beheersen.

De komende jaren negentig zijn ook wat dit betreft méér dan een symbolische toekomst. Zij zullen dat is velen duidelijk het leven op aarde in beroering brengen. De enerverende vooruitgang van techniek brengt evenals een Europa zonder grenzen verregaande consequenties met zich mee. Toch kan menigeen zich niet aan de indruk onttrekken dat de situatie zeer verontrustend blijft en dat de problemen zelfs nog toenemen. Is dat misschien één van de redenen dat de milieuverenigingen flink zijn gegroeid? De belangstelling voor natuur en milieu blijft onveranderd hoog maar dat alleen is niet voldoende, het zal ook financieel de nodige inspanning vragen. Het wordt kiezen of verliezen.

IT EIBERTSHIEM IN 1989

Velen van U zullen zich ongetwijfeld nog de fantastische zomer van '89 herinneren. Wij van It Eibertshiem doen dat ook, zij het niet alleen om het mooie weer. Nee, voor ons was het ook een goed ooievaarsjaar. We zaten ook te wachten op wat meer succes en gelukkig kwam dat!

Het leek in het begin niet erg gunstig maar gelukkig zijn we niet erg bijgelovig, hoewel starten met het eerste ei op 1 april? Als dat maar goed gaat. En het ging goed. Op 10 April lagen er in een nest 5 eieren en in een ander nest lagen er 6. Dat was wat te veel van het goede en met de ervaring van vorig jaar nog in het geheugen werd besloten om 2 eieren in de broedmachine te leggen. Op 2 mei kruipt daar het eerste jong uit dat helaas na een week plotseling de kop laat hangen en de volgende dag dood gaat. Het andere ei blijkt onbevruucht te zijn. In het ooievaarsnest zitten nu 3 jongen en ook in het andere nest komt een jonge ooievaar te voorschijn en nadien volgen er nog 3. Ondertussen heeft een derde paar ook nog 4 eieren gelegd. Toch zijn er dagen dat er, hoe onvoorstelbaar dat soms lijkt, iets mis gaat. Niets dat er op wijst en dan toch..... Op 11 mei lees ik in het logboek: "Kooi-nêst no twa jongen. De grutste fan 'e trije dea. Fan 'e moarn noch helder en neat te rêden. Wat dat no is?" Onverklaarbaar maar zo werkt dat in de natuur en op die manier raken we nog een paar jongen kwijt.

Maar dit soort verliezen zullen we nu eenmaal moeten accepteren. Dat gold ook ten aanzien van ons derde paar, op 10 juni zijn er nog steeds geen jongen en we besluiten dan ook om de eieren uit het nest te halen. Alle eieren blijken onbevruucht. Jammer! Maar er staan vele positieve dingen tegenover. Het was wel de eerste keer dat we drie vrijvliegende paren hadden en dat is een gunstige ontwikkeling, mede met het oog op de jaren die nog volgen. Bovendien hadden we nog niet eerder een jaar waarin we op 2 nesten elk 2 jongen zagen opgroeien.

Een schitterend schouwspel, dat af en aan vliegen van de ooievaars, het begroetingsceremonieel op de nesten, het aanvoeren van het voedsel, de eerste keer dat je de kop van de jonge ooievaar boven de nestrand uit ziet komen, wondermooi.

Soms vraag je je af, waarvoor doen we dit allemaal, maar als je dat dan allemaal weer ziet, dan weet je het weer! Als de jonge vogels dan in juli ook de vliegkunst machtig zijn heerst er alom tevredenheid. Nog niet eerder hebben we op It Eibertshiem 4 jonge ooievaars in volle vrijheid op zien groeien. Een prachtig resultaat. Begin september zien we ze (voorlopig?) voor de laatste keer vliegen, want daarna zijn ze aan de lange reis begonnen.

De werkgroep heeft ook in '89 weer vele werkzaamheden uitgevoerd. De meest in het oog springende was wel het overdekken van het loopgedeelte van de kooi. Dit lijkt in eerste instantie misschien wat onvriendelijk, toch hebben we voor dit experiment gekozen om redenen dat we:

- 1) Met het voeren van de ooievaars in de tijd van jongen op de nesten steeds weer merkten dat de ooievaars eendagskuikens voeren aan de nog zeer jonge ooievaars.

Dit is uiteraard een logisch gevolg van het bijvoeren van de ooievaars. Toch leverde dit problemen op in de zin van een te grote prooi voor een ooievaar van een paar dagen oud. In de vrije natuur speelt dat veel minder. Daar zoekt de vogel voedsel, moet er dan veelal nog een grote afstand mee vliegen, waardoor de prooi al ten dele verteerd door de sterke maagsappen. Op het station echter pikken de oude vogels een aantal kuikens op en binnen een paar minuten liggen deze dan ook in het nest voor de jonge vogels. Met het overdekken van de kooi dwingen we dus de oudervogels zelf meer voedsel te gaan zoeken. Daarnaast voeren we nu buiten de kooi klein voedsel bij voor de vrijvliegende ooievaars in de periode dat de jongen nog erg klein zijn. De ervaring hiermee in het afgelopen jaar lijkt vooralsnog positief.

- 2) Ook niet echt gelukkig waren met het steeds weer kortwieken of vleugel opbinden van de grondooievaars.

Met het overdekken van de kooi is ook dat opgelost.

In die zin is de maatregel dus vogelvriendelijk want de "vrijheid" is groter.

Daarnaast hebben we nog tal van kleine karweitjes uitgevoerd. De kooi is elk jaar wel een aantal maanden nodig aan onderhoud. Zo hebben we dit jaar weer alle hout voorzien van een onderhoudslaagje, werden er een 20 tal nieuwe palen geplaatst en ook een nest kwam op een nieuwe paal. Situaties zoals elders in ons land dat nesten naar beneden vallen willen we graag voorkomen.

Daarnaast hebben we de nodige tijd besteed aan de ontvangst van bezoekers. Er zijn regelmatig excursies van scholen, verenigingen ed. En in '89 zijn er ook weer veel bezoekers geweest tijdens onze openingsuren. Onder onze vrijvliegende ooievaars vielen in '89 twee slachtoffers. Te Laaxum werd 1 ex. dood gevonden en te Wittmund-Upstede vond 1 vogel de dood ten gevolge van electrocutie. Dat zijn zaken welke je liever niet ziet maar ook bij een ooievaarsproject moet je de realiteit niet uit het oog verliezen en accepteer je het, want overal vallen slachtoffers in de natuur.

IT EIBERTSHIEM IN 1990

Wat er in 1990 met de ooievaars gaat gebeuren kunnen we u uiteraard nog niet vertellen. Toch zijn enkele zaken al bekend. Immers op 8 mei is het precies 10 jaar geleden dat It Eibertshiem open ging. In verband met de mogelijke broedgevallen bij de vogels gaan we dat jubileum vieren op 24 juni. Noteert u die datum alvast.

Dat mag ook wel, want ondanks metselwerk van klei en bezwaring met graszoden rukt de wind soms heele stukken eruit. Man en vrouw bouwen beiden en onder de hand hebben ze de grootste pret. Een stem is hun ontzegd, ze kunnen op zijn hoogst een beetje sissen en brommen, maar met hun snavel geven ze uitdrukking aan hun blijdschap, opgewondenheid, angst, liefde en haat door het welbekende geklepper. Daarbij komen dan nog allerlei bewegingen van hals, vleugels en pooten, zoodat het aanschouwen van een ooievaarshuishouding een allerinteressantste en vermakelijke bezigheid is. Prachtig zijn hun vliegtoeren. Soms zweven ze in tegenovergestelde draaiing tegelijk de hoogte in, de vleugels stil en zoo wijd uitgespreid, dat de afzonderlijke slagpennen wijd uiteenstaan als de vingers van een reuzenhand. Een andermaal vliegt de een van 't nest terwijl de ander op den rand staat te kleppen, de kop in den nek, den snavel recht in de hoogte. De ander keert weer en zeilt in volle vaart op den klepperaar toe, alsof hij hem eraf wou stooten, maar deze vliegt op 't juiste moment weer weg en nu staat nommer een op den rand te kleppen. Dit wordt verscheidene malen herhaald. Dan weer staan ze beiden op den nestrand met uitgespreide vleugels, nu eens langzaam heen en weer wiegelend, dan weer buigend als een knipmes. Deze vergelijking gaat volkomen op, want hun hielgewricht veert werkelijk en blijft zonder spierinspanning in zijn uiterste standen. Merkwaardig is het gedrag van ooievaars uit een bepaalde streek ten opzichte van elkander.

Het is bekend en aan geen twijfel onderhevig, dat zij in Augustus op bepaalde plaatsen bijeenkomen en dat dan sommige vogels, vermoedelijk de oude, zwakke en verminkte uit het gezelschap worden verdreven en gedood. Dit is het beroemde ooievaarsgericht. Maar er schijnt ook een ooievaarspolitie te bestaan, die het heele jaar door in functie is en haar invloed vooral in 't voorjaar doet gevoelen, bij 't betrekken van de nesten. Als een nieuw paar een nest betreft zonder behoorlijke toestemming, dan worden ze door de politiemacht verjaagd en het gebeurt wel, dat het heele nest afgebroken wordt. Van dit alles is met zekerheid nog weinig bekend, indien ge in uw omgeving hieromtrent het een of ander vernemen, waarnemen of fotografisch meenemen kunt, zoudt ge mij zeer verplichten.

Bloemendaal, Oudejaar 1903.

Jac. P. Th.

Wie 't treft kan ze zien aankomen.

Dat was bijna 90 jaar geleden en nog steeds of eigenlijk nog meer dan toen is het een treffer wil je de ooievaar zien aankomen. We hebben nu 90 jaar Vogelbescherming gehad (nog proficiat) en zullen niet alleen voor wat betreft de ooievaar, nog zeker 90 jaar Vogelbescherming nodig hebben!

Toekomst

We zijn nu als Eibertshiem 10 jaar actief bezig met de ooievaars, terwijl het herintroductie project landelijk al 20 jaar loopt. Er is veel veranderd in die tijd en toch ook weer niet. Immers Thijsse schrijft: Van dit alles is met zekerheid nog weinig of niets bekend. Dat is nog het geval als je bv. kijkt naar zaken als: Het voedselaanbod in relatie tot grondwaterstand, graslandgebruik, bemestingsintensiteit, vegetatiestructuur etc. etc. Maar ook de eisen die aan het broedbiotoop gesteld worden zijn nog niet in voldoende mate bekend. Dat alles verdient nadere studie, want we willen immers de ooievaar behouden. We moeten de nog niet verstoorde biotopen in stand houden en zo mogelijk verbeteren. Die opdracht ligt voor ons en daar zullen we de komende jaren mee aan het werk moeten. Let wel: **gezamenlijk!** Uw steun in welk opzicht dan ook, blijft voor ons onontbeerlijk.

AGENDA

-----

10 maart-Themadag K.N.N.V. "Bedreigde Vogels.

(zie volgende pag.)

12 april-NOS tv. Ned 3 19.30 De Ooievaar.

19 april-NOS tv. Ned 3 19.30 De Zwarte Ooievaar.

20 mei-Ver. voor natuurbescherming Gorredijk en OM.

organiseert de jaarlijkse Eibertshiem fietstocht. Start vanaf 10.00 uur bij loonbedr. Jonker te Terwispeel.

24 juni: Open dag op It Eibertshiem.

Dit alles in het kader van het 10 jarig bestaan. Wat is er te zien:

- uiteraard Ooievaars en onder voorbehoud jonge ooievaars.

- dia's

- film

- natuur tijdens de vaartocht.

- voorlichting en propaganda materiaal.

DE PERSOONLIJKE UITNODIGINGEN VOLGEN.

"BEDREIGDE VOGELS"

Themadag van de K.N.N.V. afdeling Drachten
PROGRAMMA: zaterdag 10 maart 1990 in De Lawei te Drachten

- 9.30 uur zaal open, koffie
- 10.00 uur opening
- 10.05 uur De Kemphaan, lezing met dia's door Dr. J.G. van Rhijn (RUG) etholoog. Onderzoek op baltsplaatsen, oorzaken van achteruitgang, het gehele leven van de kemphaan komt aan bod.
- 11.00 uur korte pauze
- 11.15 uur De Ooievaar, lezing met dia's door Drs. D. Jonkers (RIN). Historie, middeleeuwen, heden, beheer, de functie van de project-ooievaars en de opzet van de ooievaarsdorpen, dit alles zal belicht worden.
- 12.15 uur lunchpauze
- 13.30 uur De Lepelaar, lezing met dia's door Drs. E.P.R. Poorter (de RIJP). Het leven van de lepelaar vooral in de Oostvaardersplassen, noodzakelijke bescherming? Bedreiging??
- 14.30 uur korte pauze
- 14.45 uur De Oeverzwaluw, lezing met dia's door H. Dekker (NMF-Drenthe). Kolonies, beschermingsmaatregelen, situaties in geheel Nederland en activiteiten op kleine schaal, komen aan de orde.
- 15.45 uur film over de Lepelaar
- 16.00 uur sluiting

Evenals vorige jaren zullen er vele natuurstands zijn. In de pauze is ruimschoots gelegenheid om de stands te bezoeken.

Bijdrage in de kosten: voor volwassenen f 7,50 ('s middags f 5,--)
kinderen f 5,--

TOT BESLUIT

Willen wij u evenals vorig jaar vragen om er mede voor te zorgen dat ons donateursbestand op peil blijft of nog beter, gaat stijgen. Is uw buurman/vrouw al donateur? En hoe zit het met familie, kennissen etc. Vorig jaar kregen wij er 20 donateurs bij. Halen we dat in 1990 ook? Let op de bon in dit blad.

Kunt u ons ook steunen d.m.v. het kopen van onze diverse ooievaarsartikelen. Zie de bestelbon op de volgende pagina.

Onze openingstijden zijn: april, mei, sept. en okt. alleen weekends van 16.00 uur tot 17.00 uur. In juni, juli en aug. elke middag van 13.30 uur tot 17.00 uur. Tevens is dan ook het bezoekerscentrum van It Fryske Gea geopend.

Wilt u inlichtingen over onze ooievaarsdiaserie (of andere) welke voor vertoning beschikbaar is bel dan 05117-1518.

Ons giro nummer is 2807066 tnv. It Eibertshiem, Mr. Troelstrawei 41, 9001 CT Grou.

Wilt u verdere informatie, wilt u op excursie, bel dan 05152-559.

BESTELBON-----DONATEURSBON

- .....ex. In het ooievaarsnest à F17,50
(Boekje met veel kleurenfoto's, 40 pag.)
- .....ex. Oyevaer à F7,50 (Rijmen, liedjes, gezegden v ooiev.)
- .....ex. Odebar à F7,50 (idem)
- .....ex. Baddoek à F15,- (geweven, wit/blauw)
- .....ex. Lepeltje à F8,- (licht verzilverd)
- .....ex. Ooievaarskaarten 10 stuks F5,- (2 soorten)
- .....ex. Pennenset à F6,-
- .....ex. Verzamelpakket à F5,- (sticker, kaarten, pen)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

IK LAAT UW 10 JARIG BESTAAN
NIET ZONDER NIEUWE DONATEUR VOORBIJ GAAN!

Ja ik help mee en wordt donateur voor F.....per/jr
(min. F7,50)

Naam:.....
Adres:.....
Woonplaats:.....+postcode:.....

Heeft u een bestelling of een nieuwe donateur, beiden mag ook, dan kunt u dit sturen naar:

H. Folkertsma, Hegedyk 1, 8642 WH Lutkewierum.
Tel: 05152-559.

